

RIKSMEKLERENS MØTEBOK

i sak 2019-002 mellom

LO
på den ene side

og

NHO
på den annen side

vedrørende mellomoppgjøret 2019

30, 31. mars og 1. april 2019 ble det avholdt meklingsmøter i Riksmeklerens lokaler, Grensen 3, Oslo under ledelse av Riksmekler Mats Wilhelm Ruland og medmekler Kine Steinsvik og Bjørn Lillebergen.

Til stede for partene:

LO:

Hans-Christian Gabrielsen, Roger H. Heimli, Peggy A. Hessen Følsvik, Terje Olav Olsson, Julie Lødrup, Are Tomasgard, Kristin Sæther, Jørn-Henning Eggum, Knut Øygard, Jan Olav Andersen, Trine Lise Sundnes, Lars M. Johnsen, Frode Alfheim, Anita Johansen, Mette Nord, Jan-Egil Pedersen, Kjersti Barsok, Ulf Madsen, Johnny Hansen, Elin Roverudseter, Yngve Carlsen, Rolf Ringdal, Jane B. Sæthre, Hans Sande, Egil André Aas, Pål Skarsbak, Knut Bodding, Atle Sønsteli Johansen, Roger Bjørnstad, Jenny Ann Hammerø, Ellen Horneland, Geir Høibråten, Trond Gram, Jens Knapstad.

NHO

Ole Erik Almlid, Nina Melsom, Øystein Dørum, Rolf Negård, Torill Lødemel, Stein Lier-Hansen, Carla Botten-Verboven, Jon Sandnes, Siri Bergh, Anne-Cecilie Kaltenborn, Sigbjørn S. Mygland, Jan Hodneland, Nikolai Astrup Westlie, Magne Kristensen, Birgit Abrahamsen, Ove Guttormsen, Cathrine Aspestrand, Thor Christian Hansteen, Ståle Borgersen, Ann Helen Nikolaisen Vollset, Hans Tore Hagland, Frode Sund, Kanwal Suleman, Rune Dyrvik, Johannes Straume, Jon F. Claudi, Gro Øien, Elisabeth Lea Strøm, Mona Berg Medhus, Anita Heggdal.

Det ble fremlagt:

1. Melding om plassoppsigelse fra LO, mottatt 14.. mars 2019.
2. Riksmeklerens forbud mot arbeidsstans, datert 15. mars 2019.
3. LOs begjæring om at meklingen avsluttes, datert 27. mars 2019.
4. Diverse dokumenter.

Meklingen fant sted i fellesmøter og særmøter.

Riksmekleren fremla forslag i overensstemmelse med vedlegg til møteboken. Begge partenes representanter meddelte at de anbefalte forslaget. Svarfrist ble fastsatt til tirsdag 23. april 2019. Meklingen ble avsluttet kl 15:00.

Mats Wilhelm Ruland

RIKSMEKLERENS FORSLAG

i sak 2019-002 mellom

LO
på den ene side

og

NHO
på den annen side

vedrørende mellomoppgjøret 2019

I. FORHANDLINGSGRUNNLAGET

Protokollen gjelder for alle overenskomster hvor følgende bestemmelse er inntatt:

Reguleringsbestemmelse for 2. avtaleår

Før utløpet av 1. avtaleår skal det opptas forhandlinger mellom NHO og LO, eller det organ LO bemyndiger, om eventuelle lønnsreguleringer for 2. avtaleår. Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår, samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår.

Endringene i tariffavtalene for 2. avtaleår tas stilling til i LOs Representantskap, eller det organ LO bemyndiger, og NHOs Representantskap.

Hvis partene ikke blir enige, kan den organisasjon som har fremsatt krav innen 14 - fjorten - dager etter forhandlingenes avslutning, si opp de enkelte tariffavtaler med 14 - fjorten - dagers varsel (dog ikke til utløp før 1. april 2019).

II. LØNN

- 1) Det gis et generelt lønnstillegg på **kr 2,50** per time
- 2) I tillegg til protokollens II nr 1) ovenfor gis det et lønnstillegg på **kr 2,00** per time til alle arbeidstakere omfattet av følgende overenskomster:

- 10 Renholdsoverenskomsten
- 11 Renhold på land i egen regi
- 14 Vekteroverenskomsten
- 55 Bokbindere
- 70 Butikkoverenskomsten - HK

- 79 Riksavtalen - Hotell og restaurant
- 105 Vaskerier og renserier
- 131 Egg- og fjærfekjøttindustrien
- 133 Baker- og konditoroverenskomsten
- 293 Landforpleiningsavtalen
- 296 Industriooverenskomsten TEK0
- 301 Parkeringsselskaper
- 308 Bensinstasjoner
- 329 Glass- og keramisk industri
- 333 Skianlegg
- 345 Overenskomsten for bilutleie
- 377 Transportselskaper i Norge
- 390 Service- og vedlikeholdsoverenskomsten
- 415 Fritids- og aktivitetsavtale
- 487 AMB-overenskomsten
- 521 Dyrepleiere og klinikkassistenter
- 525 Jordbruk og gartneri

I tillegg til overenskomster nevnt ovenfor gis tilsvarende tillegg til enkeltbedrifter med egen overenskomst slik dette fremkommer i særskilt protokoll mellom partene.

III. INNREGNING – GJENNOMFØRING

1. Innregning av tillegg

Minstelønnssatser, normallønnssatser og personlige lønninger i aktuelle overenskomster forhøyes med de i pkt. II nevnte tillegg, med mindre annet er avtalt mellom partene.

Akkordtariffer, faste akkorder og prislister, produksjonspremieordninger, bonusordninger og andre lønnsordninger med varierende fortjeneste stiger overensstemmende med de i pkt. II nevnte tillegg.

Inntil enighet om regulering av akkorder mv. er oppnådd, betales tilleggene per arbeidet time. Det skal også være adgang for partene til å avtale at tilleggene skal holdes utenfor akkorder mv. og betales per arbeidet time.

2. Gjennomføring av tillegg

Alle tillegg gjøres gjeldende med virkning fra 1. april 2019. Lønnsforhøyelsene gjøres ikke gjeldende for arbeidstakere som har sluttet i bedriften før vedtakelsen. Det foretas ikke omregning og etterbetaling av overtidstillegg, skifttillegg mv. for arbeid utført før vedtakelsen.

IV. SLITERORDNINGEN

Avtalen om Slitertillegg inntatt som vedlegg 3 til Riksmeklerens møtebok av 27. april 2018, erstattes av en ny avtale inntatt som vedlegg 1 til møteboka.

V. AVTALEN OM OPPLYSNINGS- OG UTVIKLINGSFONDET

Partene er enige om å utrede muligheten for å legge om beregningsmodellen slik at premien angis som et månedlig beløp og innkreves kvartalsvis med basis i antall ansatte/organiserte siste dag i hver måned i foregående kvartal. Ved enighet kan ny modell innføres i tariffperioden.

VI. LOKALE FORHANDLINGER

Lokale forhandlinger skal føres på basis av de enkelte overenskomster og slik at tillegg skal gis på grunnlag av den enkelte bedrifts økonomiske virkelighet, dvs bedriftens økonomi, produktivitet, framtidsutsikter og konkurransevne.

Lokale forhandlinger skal føres mellom de stedlige parter og skal være reelle, uavhengig av hvilke begreper overenskomstene inneholder mht. forhandlinger, drøftinger, vurderinger eller lignende.

VII. TARIFFPOLITISKE FORUTSETNINGER

Partene forutsetter at den samlede lønnsveksten som avtales sentralt og lokalt skal være normgivende både for ledere og andre grupper av arbeidstakere i bedriftene, og for hele arbeidsmarkedet for øvrig.

VIII. SVARFRIST

Svarfrist er avtalt til 23.04.2019.

Oslo 01.04.2019

Landsorganisasjonen i Norge

Næringslivets Hovedorganisasjon

Hans-Christian Gabrielsen

Ole Erik Almlid

FØLGENDE DELTOK I ETT ELLER FLERE FORHANDLINGSMØTER:

Landsorganisasjonen i Norge

Hans-Christian Gabrielsen
Roger H. Heimli
Peggy A. Hessen Følsvik
Terje Olav Olsson
Julie Lødrup
Are Tomasgard
Kristin Sæther
Jørn-Henning Eggum
Knut Øygard
Jan Olav Andersen
Trine Lise Sundnes
Lars M. Johnsen
Frode Alfheim
Anita Johansen
Odd Haldgeir Larsen
Jan-Egil Pedersen
Kjersti Barsok
Ulf Madsen
Johnny Hansen
Elin Roverudseter
Yngve Carlsen
Hans Sande

Observatører:

Egil André Aas
Pål Skarsbak

Rådgivere:

Knut Bodding
Atle Sønsteli Johansen
Roger Bjørnstad
Jenny Ann Hammerø
Ellen Horneland
Geir Høibråten
Trond Gram
Jens Knapstad

Næringslivets Hovedorganisasjon

Ole Erik Almlid
Nina Melsom
Øystein Dørum
Rolf Negård
Torill Lødemel

Stein Lier-Hansen
Carla Botten-Verboven
Jon Sandnes
Siri Bergh
Anne-Cecilie Kaltenborn
Sigbjørn S. Mygland
Jan Hodneland
Nikolai Astrup Westlie
Magne Kristensen
Birgit Abrahamsen
Ove Guttormsen
Cathrine Aspestrand
Thor Christian Hansteen
Ståle Borgersen
Ann Helen Nikolaisen Vollset
Hans Tore Hagland
Frode Sund
Kanwal Suleman
Rune Dyrvik
Johannes Straume

Jon F. Claudi
Gro Øien
Elisabeth Lea Strøm
Mona Haug Medhus
Anita Heggedal

SLITERORDNINGEN

mellom

Landsorganisasjonen i Norge og Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

§ 1 Bakgrunn og formål

I tariffoppgjøret 2018 ble NHO, LO og YS enige om at Sluttvederlagsavtalen mellom NHO og LO skulle avvikles og at disponibel kapital i Sluttvederlagsordningen skulle overføres til en ny sliterordning etablert av LO og YS (Sliterordningen).

Formålet med Sliterordningen skal være å yte en ekstra ytelse til de som går av med AFP ved 62, 63 eller 64 år uten arbeidsinntekt ved siden av.

Denne protokollen (Sliterbilaget) erstatter protokollen fra oppgjøret 2018

§ 2 Etablering

Sliterordningen opprettes mellom LO og YS som et eget rettssubjekt. Sliterordningen hefter bare for egne forpliktelser. Gjennom opprettelsen av Sliterordningen vil LO og YS ivareta sin tariffoppliktelse etter § 3.

LO og YS avtaler, innenfor dette bilagets rammer, de nærmere rettigheter og plikter for den enkelte arbeidstaker overfor Sliterordningen.

Det til enhver tid gjeldende regelverk for slitertillegg er tilgjengelig på Sliterordningens nettsider, se www.sliterordningen.no.

Sliterordningen etableres med virkning fra 01.01.2019. Sliterordningen kan overlate administrasjonen helt eller delvis til Fellesordningen for avtalefestet pensjon.

Fra samme tidspunkt stenges Sluttvederlagsordningen for innvilgelse av nye utbetalinger og premieplikten opphører. Sluttvederlagsordningen vil bestå inntil forpliktelser inntråd fram til 31.12.2018 er utbetalt.

Sliterordningen skal informere NHO om de endringer som foretas i regelverket knyttet til ordningen.

§ 3 Tariffavtaler med Sliterbilag

LO og YS skal innta Sliterbilaget i alle tariffavtaler med AFP inngått med NHO. LO og YS skal for alle tariffavtaler med AFP de har med Virke, Arbeiderbevegelsens Arbeidsgiverforening (AAF), Arbeidsgiverorganisasjonen for samvirkeforetak (SAMFO), Arbeidssamvirkenes Landsforening (ASVL), Glass- og fasadeforeningen (GF), Maskinentreprenørene Forbund (MEF), Norges Lastebileierforbund (NLF), Norges

Rederiforbund (NR) og KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomhet, tilby Sliterbilaget inntatt uendret.

Sliterbilaget kan etter samtykke fra Sliterordningen inntas uendret i tariffavtaler inngått mellom andre tarifforganisasjoner enn i første avsnitt, når avtalen er oppført på AFP-listen. Hadde tariffavtalen AFP-bilag pr. 31.12.2018 skal samtykke gis.

I privat sektor skal LO- og YS-forbund innta Sliterbilaget uendret i alle direkteavtaler med AFP. Dette gjelder ikke dersom annen lignende sliterordning allerede er gjort gjeldende i bedriften. Bedrift som ved direkteavtale har vært tilsluttet annen sliterordning, kan ved direkteavtale ikke senere tilsluttes Sliterordningen.

Unntakene for AFP-dekning og -tilslutning gjelder tilsvarende for Sliterordningen.

§ 4 Individuelle krav

Slitertillegg ytes til arbeidstaker født i 1957 eller senere, og er betinget av at arbeidstakeren

- har fått innvilget AFP fra Fellesordningen for avtalefestet pensjon,
- på uttakstidspunktet for AFP var ansatt i bedrift tilsluttet Sliterordningen, og
- har hatt en gjennomsnittlig inntekt de tre siste kalenderår før mottak av ytelsen som ikke overstiger 7,1 G.

Etter uttak av slitertillegg tillates en brutto årsinntekt på inntil 15.000 kroner. Høyere inntekt medfører at Slitertillegget bortfaller i sin helhet, og at nytt slitertillegg ikke kan innvilges.

Sliterordningen kan vedta regler om hva som menes med gjennomsnittlig inntekt og hva som menes med brutto årsinntekt, samt regulere inntektsgrensen på kr 15 000.

For de til enhver tid gjeldende regler for rett til Slitertillegg, se Sliterordningens nettsider www.sliterordningen.no.

§ 5 Ytelsen

Full ytelse tilsvarer 0,25 G (grunnbeløp i folketrygden) per år for personer født i 1963 eller senere. Ytelsen er gradert slik:

- Ved uttak ved fylte 62 år får man full ytelse.
- Ved uttak ved fylte 63 år får man 2/3 av full ytelse.
- Ved uttak ved fylte 64 år får man 1/3 av full ytelse.

Ved avgang etter fylte 65 år gis ingen ytelse.

Personer født i 1957 får 1/7 av ytelsene nevnt i første avsnitt og de som er født senere får ytterligere 1/7 av ytelsene for hvert årskull inntil 1963-årgangen.

Ytelsen opphører ved død eller ved fylte 80 år.

Ytelsene reguleres på samme måte som løpende utbetalinger fra folketrygden og AFP.

§ 6 — Finansiering

Sliterordningen finansieres ved kapital som overføres ordningen fra Sluttvederlagsordningen, premie fra bedriftene og avkastning på midlene.

Bedriftene skal betale premie fra 01.01.2019 til og med 31.12.2023. Premiesatsene skal være lik satsene som gjaldt for Sluttvederlagsordningen pr. 31.12.2018. Fra og med 01.01.2019 påløper det ikke lenger premie til Sluttvederlagsordningen.

Premie beregnes på grunnlag av det antall ansatte i bedriften som er omfattet av Sliterordningen. Premiesatsene pr. måned er:

Arbeidstid pr. uke	Premiesatser pr. måned (13-67 år)
0-19 timer	Kr 12
20-29 timer	Kr 16
Mer enn 30 timer	Kr 20

Sliterordningen fastsetter nærmere regler om beregning og inndrivning av premier. Partene er enige om at kvartalspremien søkes omgjort slik at den beregnes på grunnlag av antall ansatte ved utgangen av hver måned i foregående kvartal.

Bedriftene eller NHO har ikke ansvar for Sliterordningens forpliktelser.

§ 7 — Endring og avvikling

Dersom AFP-ordningen blir endret og det får betydning for retten til å ta ut slitertillegg, skal Sliterordningen vurdere nødvendige endringer, herunder kravet om lengre tids medlemskap i norsk folketrygd.

LO og YS skal løpende evaluere Sliterordningen og vurdere ordningens økonomiske bæreevne. Om det skulle vise seg nødvendig for å ivareta soliditeten til Sliterordningen, kan LO og YS ved avtale seg imellom foreta nødvendige endringer som avviker fra bilagets bestemmelser om rett til ytelse og ytelsens størrelse.

Fra det tidspunkt økonomien tilsier at ordningen ikke skal påføres ytterligere forpliktelser, kan LO og YS beslutte at nye slitertillegg ikke lenger skal innvilges.

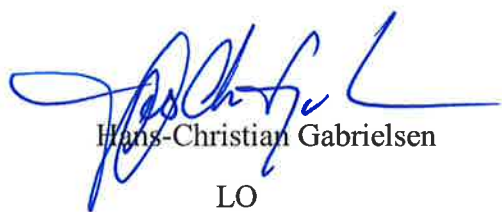
Sliterordningen skal avvikles etter siste utbetaling av slitertillegg.

Midler som er igjen etter at alle forpliktelser er dekket, skal tilbakeføres det som var Sluttvederlagsordningens parter (NHO og LO) og brukes til et beslektet formål bestemt i fellesskap av disse partene. Det forutsettes at NHO og LO, i samråd med YS, finner fram til løsninger om bruk av midlene som forholdsmessig hensyntar at også øvrige tariffområder har bidratt til Sluttvederlagsordningens og Sliterordningens økonomi.

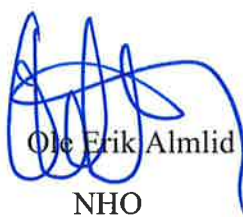

Hvis avtalen mellom LO og YS etter § 2 andre avsnitt sies opp, gjelder foregående avsnitt tilsvarende.

Oslo, 1. april 2019

Hans-Christian Gabrielsen
LO

Ole Erik Almlid
NHO

Vegard Einan
YS